

**RAPORT Z EWALUACJI WEWNĘTRZNEJ GIMNAZJUM NR 1 IM. MARKA KOTAŃSKIEGO
W GLINOJECKU PRZEPROWADZONEJ W ROKU SZKOLNYM 2015/2016**

I. Raport przeprowadził zespół w składzie:

1. Sławomir Konstantynowicz – Przewodniczący
2. Aneta Adamska – Borek
3. Bożena Misiurska
4. Elżbieta Kapczyńska
5. Marek Robakiewicz
6. Aneta Skórska – Pedagog Szkolny

II. Adresatami raportu są:

1. Nauczyciele na posiedzeniu Rady Pedagogicznej
2. Uczniowie na lekcjach do dyspozycji wychowawcy
3. Rodzice na zebraniu szkolnym

III. Określenie przedmiotu ewaluacji

- a) Tematyka ewaluacji – do ewaluacji wewnętrznej wybrano zagadnienie: „Działania profilaktyczne szkoły w obliczu istniejących zagrożeń”.
- b) Cel ewaluacji: zebranie informacji na temat sposobów i efektów działań profilaktycznych w obliczu zagrożeń występujących w szkole.
- c) Analiza wyników działań profilaktycznych w Gimnazjum nr 1 im. Marka Kotańskiego w Glinojecku.

IV. Określenie kryteriów, pytań kluczowych oraz metod badawczych:

1. Kryteria:

- a) W szkole prowadzone są wśród uczniów działania profilaktyczne mające na celu eliminowanie zagrożeń – niktynizm, picie alkoholu, stosowanie używek, zagrożenia związane z korzystaniem z komputera oraz Internetu i telefonu komórkowego.
- b) W szkole prowadzi się działania profilaktyczne wśród rodziców mające na celu uświadomienie zagrożeń mogących wystąpić w środowisku uczniowskim.
- c) W szkole ocenia się skuteczność działań profilaktycznych, a w razie potrzeb modyfikuje się te działania.

2. *Pytania kluczowe:*

- a) Czy i w jaki sposób prowadzone są w szkole działania profilaktyczne związane z występowaniem zagrożeń?
- b) Czy działania profilaktyczne są wystarczające, by eliminować te zagrożenia?
- c) Jak zmodyfikować działania profilaktyczne, aby przyniosły oczekiwany skutek?

3. *Metody badawcze:*

- a) Ankieta dla uczniów,
- b) Ankieta dla rodziców,
- c) Ankieta dla nauczycieli,
- d) Analiza dokumentacji szkolnej (zapisy w dziennikach lekcyjnych, sprawozdanie szkolnego pedagoga).

V. Analiza działań profilaktycznych:

Współczesna szkoła poza zadaniami dydaktycznymi realizuje również zadania wychowawcze, a wśród tych działań niezwykle ważnymi są działania profilaktyczne. Wiele negatywnych zjawisk występujących w środowisku, często w domu rodzinnym, przenoszonych jest do środowiska szkolnego. Spożywanie alkoholu, palenie papierosów, zażywanie narkotyków, czy coraz modniejszych dopalaczy, a do tego negatywne skutki postępu cywilizacyjnego – komputer, telefon komórkowy, tablet, nieodpowiednie treści w Internecie, a także złe odżywianie, brak ruchu, stają się zmorą wielu szkół. Pracoholizm rodziców, kryzys w rodzinie związany często z patologicznymi zjawiskami (alkoholizm), sprawiły, że bardzo ograniczona jest wychowawcza rola rodziny. Stąd na szkołę spada w coraz większym stopniu obowiązek działań wychowawczych i profilaktycznych, które mają uchronić młodzież przed złym wpływem w/w zagrożeń. W naszej szkole działania profilaktyczne prowadzone są od kilku lat. Ma to swoje umocowanie w dokumentacji szkolnej, czyli w planie wychowawczym szkoły, planie profilaktycznym, planie pracy pedagoga szkolnego, czy permanentnej pracy wychowawców i nauczycieli, potwierdzonej zapisami w dziennikach lekcyjnych, a zawartych w planach pracy wychowawców, realizowanych w czasie godzin do dyspozycji wychowawcy klasowego.

W ramach godzinnych do dyspozycji wychowawcy nauczyciele prowadzili w różnej formie zajęcia ukazujące negatywne skutki ryzykownych zachowań związanych z papierosami, narkotykami, dopalaczami i nadmiernym korzystaniem z komputera, telefonu komórkowego, tabletu oraz Internetu. Prowadzili gazetki tematyczne związane ze skutkami tych zagrożeń. Do

ciekawych gazetek należą te prowadzone przez koło promujące zdrowie i zdrowy styl życia oraz gazetki klasowe przygotowywane na Dzień Patrona. Często prowadzone były pogadanki na temat uzależnień. W działania te aktywnie włączała się pedagog szkolna. Podczas zajęć wykorzystywane były ciekawe filmy i prezentacje multimedialne, poruszające tematykę zagrożeń i ich negatywnym wpływie na młode organizmy uczniów. W roku szkolnym 2015/2016 szkolna pedagog zainicjowała i zrealizowała wiele ciekawych działań profilaktycznych. Były to m.in.:

1. Nagranie spotu profilaktycznego w ramach kampanii „Dopalacze kradną życie”.
2. Przygotowała z uczniami przedstawienie profilaktyczne „Sąd nad papierosem”, które zaprezentowano uczniom szkoły.
3. Zajęcia profilaktyczne „Nie bo tak” przeprowadzone ze wszystkimi klasami, ukazujące negatywny wpływ alkoholu na zdrowie i funkcjonowanie młodzieży.
4. Tradycją stała się współpraca z Komendą Powiatową Policji w Ciechanowie. Policjanci przeprowadzili w szkole pogadankę w ramach kampanii „Dopalacze kradną życie”. Zagrożenia związane z dopalaczami zaprezentowano również rodzicom na zebraniu szkolnym.
5. Problem wykluczenia społecznego został zaprezentowany w przedstawieniu profilaktycznym „Tramwaj zwany nienawiścią”. Przedstawienie zostało przygotowane przez PaT i Koło Teatralne prowadzone przez Panią Beatę Małecką. Przedstawienie to zaprezentowano również rodzicom na zebraniu szkolnym.
6. We wszystkich klasach przeprowadzone zostały warsztaty na temat zagrożeń dopalaczami.
7. W ramach programu „Profilaktyka a Ty” powołano PaT-Port, którego zadaniem jest realizacja profilaktyki rówieśniczej na terenie szkoły oraz propagowanie życia wolnego od uzależnień.
8. W dniach 14 – 15 maja 2016 r. członkowie PaTu wzięli udział w Ogólnopolskim Zlocie PaT – Portów w Wolsztynie.

Do tradycji szkolnej przeszły już działania profilaktyczne realizowane:

- a) Podczas obchodów Dnia Patrona w różnej formie propagowane było życie bez nałogów i uzależnień od narkotyków i dopalaczy.
- b) W ramach „Kącika zdrowej żywności” uczniowie przygotowali potrawy ze zdrowej żywności.

c) Podczas corocznych Międzyszkolnych Igrzysk Atletycznych promowany był sport i zdrowy styl życia.

d) Podczas rajdów rowerowych i spływów kajakowych integrowano zespół klasowy oraz propagowano zdrowe zwyczaje.

Jak widać z powyższego działań profilaktycznych prowadzonych przez szkołę i nauczycieli jest wiele. Czy są wystarczające? Czy przynoszą oczekiwane skutki? Co można zmodyfikować, udoskonalić? Odpowiedzi na te pytania dostarczyły ankiety przeprowadzone wśród uczniów (55 osób), rodziców (38 osób) i nauczycieli (19 osób).

VI. Na podstawie przeprowadzonego badania stwierdzono, że w szkole prowadzone są działania profilaktyczne. Pozytywnej odpowiedzi udzieliło 71% uczniów oraz 100% nauczycieli. Grupa uczniów, tj. 29%, stwierdziło, że nic nie wie o podejmowanych przez szkołę działaniach profilaktycznych, a ok. 4% ankietowanych uczniów, oświadczyło, że w szkole nie są podejmowane działa profilaktyczne. Inaczej przedstawia się sytuacja jeśli chodzi o przekazywanie uczniom wiedzy na temat zagrożeń i uzależnień, na które może być narażony młody człowiek. Aż 94% ankietowanych uczniów potwierdziło fakt, że w szkole przekazywana jest wiedza na temat zagrożeń, a tylko 6% odpowiedziało, że „nie” lub „nie wie”. W grupie ankietowanych rodziców 89% potwierdziło fakt przekazywania uczniom wiedzy na temat zagrożeń, natomiast w grupie nauczycieli uczyniło to 100%. Na pytanie, czy te działania są wystarczające, pozytywnej odpowiedzi udzieliło 56% uczniów, 60% rodziców i 95% nauczycieli. Aż 33% uczniów uznało, że działania te nie są wystarczające, a 10% nie miało zdania. Taka sytuacja daje do myślenia.

Wśród działań profilaktycznych realizowanych w szkole, ankietowani wskazali:

a) Dbanie o bezpieczeństwo uczniów w szkole i poza nią - uczniowie 64%, rodzice 50%, nauczyciele 100%.

b) Przeciwdziałanie różnym formom agresji i przemocy w szkole – uczniowie 64%, rodzice 58%, nauczyciele 100%.

c) Eliminowanie zachowań ryzykownych związanych z narkotykami, dopalaczami, papierosami – uczniowie 89%, rodzice 68%, nauczyciele 100%.

d) Ukazywanie zagrożeń związanych z komputerem, Internetem i telefonem komórkowym – uczniowie 44%, rodzice 32%, nauczyciele 89%.

e) Propagowanie zdrowego trybu życia – uczniowie 64%, rodzice 32%, nauczyciele 100%.

f) Integrowanie zespołu klasowego i społeczności szkolnej – uczniowie 18%, rodzice 29% i nauczyciele 95%.

Z powyższych danych wynika, że:

- a) wszyscy ankietowani (zwłaszcza nauczyciele) znają działania profilaktyczne prowadzone w szkole;
- b) największy nacisk w tych działaniach położony był na działania eliminujące zachowania ryzykowne, związane z papierosami, narkotykami i dopalaczami (mogły mieć na to wpływ stosowane kary nagany dyrektora szkoły na apelu szkolnym wobec uczniów przyłapanych na paleniu papierosów);
- c) zbyt mały nacisk położony został na działania profilaktyczne związane z zagrożeniami płynącymi z niewłaściwego korzystania z Internetu, komputera i telefonu komórkowego.

W działania profilaktyczne aktywnie włączają się sami uczniowie. Robią to poprzez aktywne uczestnictwo w Dniu Patrona (71% ankietowanych), działania propagujące zdrowy styl życia (31%). Popularnością cieszy się również udział w przygotowaniu gazetki o tematyce profilaktycznej, konkursy plastyczne, działania grupy PaT (Profilaktyka a Ty), przedstawienia profilaktyczne i nagrania spotu w ramach akcji „Dopalacze kradną życie”. Do najbardziej atrakcyjnych form działań profilaktycznych uczniowie zaliczyli:

- a) spotkanie z udziałem zaproszonych gości (47%)
- b) zajęcia na godzinie wychowawczej (38%)
- c) warsztaty tematyczne (38%)
- d) filmy o tematyce profilaktycznej (34%).

Mniej atrakcyjne dla uczniów okazały się być pogadanki, konkursy plastyczne (może dlatego, że ankietowanymi byli uczniowie klas sportowych).

Ponad połowa ankietowanych uczniów (64%) uznała, że oferta szkoły z zakresu działań profilaktycznych zaspokaja ich potrzeby – 22% nie miało zdania w tej sprawie, a 14% ankietowanych uznała, że dla nich działania prowadzone przez szkołę są niewystarczające.

Czy ta różnorodność i atrakcyjność działań profilaktycznych gwarantuje sukces? Otóż, tylko 27% ankietowanych, którzy udzielili odpowiedzi na pytanie o skuteczność działań profilaktycznych potwierdziło skuteczność tych działań.

W uzasadnieniu uczniowie podali, że:

- a) dużo osób nie podejmuje próby brania używek,
- b) wielu uczniów dowiedziało się o niebezpiecznych dla życia i zdrowia skutkach nałogów,

- c) wzrosła świadomość zagrożeń wynikających z palenia papierosów, brania narkotyków czy dopalaczy.

Ale 53% (29 uczniów) uznało, że działania profilaktyczne w szkole są nieskuteczne, ponieważ:

- a) uczniowie nie stosują się do działań profilaktycznych, a uczestniczą w nich tylko dlatego, żeby nie było lekcji,
- b) uczniowie i tak robią to co chcą,
- c) uczniowie, którzy aktywnie uczestniczą w działaniach profilaktycznych (np. w PaT – Porcie) palą papierosy,
- d) mamy zbuntowanych uczniów, którym na niczym nie zależy,
- e) coraz częściej uczniowie sięgają po e – papierosy.

Szkoda, że nie wszyscy uczniowie uzasadnili swoje zdanie – wielu odpowiedziało lekceważąco „nie, bo nie”.

Uczniowie mieli możliwość zaproponowania inicjatyw, które szkoła mogłaby podjąć, aby uatrakcyjnić działania profilaktyczne, by zwiększyć ich skuteczność. Niestety tylko 60% (33 uczniów) ankietowanych zdecydowało się udzielić odpowiedzi. W tej grupie 25% ankietowanych uznało, że szkoła nie musi podejmować innych działań – te, które prowadzi są wystarczające. Wśród zaproponowanych inicjatyw znalazły się m.in.:

- a) częstsza organizacja warsztatów o tematyce zagrożeń występujących w szkole,
- b) wyjazdy do ośrodków, w których przebywają osoby uzależnione od narkotyków (MONAR),
- c) zapraszać osoby, które wyszły z nałogów, by naocznie uświadomili uczniom szkodliwość stosowania używek,
- d) częściej w zajęciach wychowawczych korzystać z filmów o tematyce profilaktycznej,
- e) w działaniach profilaktycznych częściej wykorzystywać apele szkolne, dyskoteki, a nawet zawody sportowe,
- f) częściej organizować rajdy, promujące zdrowy tryb życia,
- g) organizować konkursy o tematyce profilaktycznej.

Niestety aż 27% ankietowanych nie udzieliło pozytywnej odpowiedzi lub stwierdziło, że nie wie jakich nowych inicjatyw w działaniach profilaktycznych szkoła mogłaby się podjąć.

Działania profilaktyczne organizowane przez szkołę prowadzone są nie tylko wśród uczniów – 63% ankietowanych rodziców oraz 100% nauczycieli potwierdziło prowadzenie takich działań wśród rodziców na zebraniach szkolnych. Wśród ankietowanych rodziców 37% uznało, że nie

wie czy szkoła prowadzi działania profilaktyczne skierowane do rodziców. Być może były to osoby, które nie przychodziły na wszystkie wywiady. Aż 45% ankietowanych oświadczyło, że nie uczestniczyło w spotkaniach edukacyjno – profilaktycznych. Wśród osób uczestniczących w takich spotkaniach:

- 37% uczestniczyło w spotkaniu z Panią W. Gembalą z PPP na temat zagrożeń związanych z dopalaczami,
- 21% uczestniczyło w prelekcji profesora M. Jędrzejko na temat współczesnych zagrożeń w środowisku dzieci i młodzieży,
- 16% uczestniczyło w prelekcji profesora M. Jędrzejko na temat zagrożeń związanych z cyberprzestrzenią.

Ankietowani rodzice (88%) uznali, że oferta szkoły z zakresu działań profilaktycznych zaspokaja ich potrzeby. Znalazło to swój wyraz również w pytaniu o oczekiwania dotyczące działań profilaktycznych skierowane do uczniów i rodziców – 92% ankietowanych rodziców nie zaproponowało nowych działań. Wśród zaproponowanych znalazły się:

- a) dla uczniów – spotkania z psychologami, Policją,
- b) dla rodziców – spotkania ze specjalistami od zagrożeń i działań profilaktycznych.

Oceniając dotychczasowe działania szkoły, rodzice uznali, że działania profilaktyczne z zakresu zagrożeń prowadzone są na bardzo wysokim poziomie, a szkoła w razie problemów wychowawczych ofertuje uczniom i rodzicom właściwą pomoc.

W szkole dokonuje się modyfikacji programu profilaktycznego i wychowawczego – oświadczyło to 96% ankietowanych nauczycieli. W razie trudności wychowawczych szkoła oferuje pomoc, a formami tej pomocy są: wsparcie ze strony wychowawcy, konsultacje z pedagogiem szkolnym, informowanie o miejscach gdzie można uzyskać pomoc. Aby uniknąć zagrożeń nauczyciele badają zachowania ryzykowne w klasie poprzez ankiety diagnozujące, bieżącą obserwację uczniów, współpracę z rodzicami, rozmowy z innymi nauczycielami oraz uzyskiwanie informacji ze środowiska lokalnego. Działania profilaktyczne realizowane przez nauczycieli w stosunku do zespołu klasowego oraz całej społeczności szkolnej zostały przedstawione we wcześniejszej części raportu.

WNIOSKI

1. Szkoła prowadzi działania profilaktyczne związane z zagrożeniami (palenie papierosów, stosowanie używek, niewłaściwe wykorzystywanie Internetu, komputera, telefonu komórkowego). Oferta tych działań jest szeroka.

2. Działania te są wystarczające, co nie znaczy, że nie można ich uatrakcyjnić.
3. W celu uatrakcyjnienia działań profilaktycznych należy zwiększyć ilość spotkań z osobami uzależnionymi od nałogów, zwłaszcza z tymi, którym udało się wyjść z nałogu, organizować wycieczki do miejsc, gdzie przebywają osoby uzależnione od nałogów.
4. Działania profilaktyczne informujące o zagrożeniach i skutkach zagrożeń prowadzone są również wśród rodziców.
5. Uczniowie aktywnie włączają się w niektóre formy działań profilaktycznych.
6. W szkole modyfikuje się działania profilaktyczne.
7. Nie wszystkie działania profilaktyczne przynoszą oczekiwane rezultaty – istnieje grupa uczniów, którzy nie przyjmują do świadomości jakie negatywne skutki przynoszą używki, np. palenie papierosów.
8. W większym stopniu należy zaktywizować rodziców by przychodzili na spotkania szkolne i brali w ten sposób udział w organizowanych przez szkołę spotkaniach edukacyjno – profilaktycznych.
9. Większy nacisk w działaniach profilaktycznych położyć na zagrożenia wynikające z niewłaściwego wykorzystania Internetu, komputera i telefonu komórkowego.

Raport opracował zespół w składzie:

1. Sławomir Konstantynowicz – Przewodniczący
2. Aneta Adamska – Borek
3. Bożena Misiurska
4. Elżbieta Kapczyńska
5. Marek Robakiewicz
6. Aneta Skórska – Pedagog Szkolny